

ΤΑ ΦΕΡΝΤΙΝΤΟΥΡΚΕ, ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ, Υβόνη - Πριγκίπισσα της Βουργουνδίας, Υπερατλαντικός ή Τρανσατλαντικός και φυσικά η Οπερέτα, που είχαμε την τύχη να δούμε εδώ σε σκηνοθεσία Νίκου Καραθάνου, είναι μερικά μόνο από τα εμβληματικά έργα του κορυφαίου Πολωνού θεατρικού συγγραφέα και φιλοσόφου Βίτολντ Μάριαν Γκομπρόβιτς, ο οποίος συντάραξε όλες τις παραδεδομένες αντιλήψεις της Ευρώπης και τις ανέτρεψε ακριβώς για να τις επικυρώσει, μεταρσιώνοντάς τες ταυτόχρονα, για να συνεχίσουν σε έναν κόσμο παράλογο και οριακό. Όλα του τα έργα, άλλωστε, δεν είναι παρά μια άλλη ματιά στις μεγάλες αφηγήσεις –η Πορνογραφία συνιστά ένα καυστικό σχόλιο στο βουκολικό μυθιστόρημα, η Υβόνη στο σύγχρονο έπος– και κυρίως προσφέρουν μια ανατρεπτική ματιά στα μεγάλα ερωτήματα που είχε θέσει προ πολλού η ευρωπαϊκή σκέψη.

ΒΙΤΟΛΝΤ
ΓΚΟΜΠΡΟΒΙΤΣ
ΔΙΑΘΗΚΗ
ΜΤΦΡ.:
ΘΕΟΦΙΛΟΣ
ΤΡΑΜΠΟΥΛΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Ειδικά στη Διαθήκη ο Πολωνός στοχαστής μάς παρασύρει, συζητώντας με τον φιλόσοφο Ντομινίκ ντε Ρου, σε μια περιπλάνηση στο βάθος της ευρωπαϊκής σκέψης, στις οντολογικές διαφορές μεταξύ του πιο μεταφυσικού βάθους της πολωνικής ενορατικής σύλληψης και της πιο καρτεσιανής γαλλικής που καθόρισε το ευρωπαϊκό πνεύμα, στη μόνιμη επαφή του με το παράλογο, το κενό και τη σιωπή. Αφού είχε βουτήξει κυριολεκτικά στα απύθμενα βάθη της φιλοσοφικής σκέψης των Καντ, Σοπενάουερ, Ραμπελέ και Γκαίτε, στην πορεία βρέθηκε πολύ πιο κοντά στη μισανθρωπική επίγνωση του Πασκάλ, υποτασσόμενος στην τεράστια σφραγίδα που βάζει στην ανθρώπινη κατάσταση η επίγνωση της κοινής, αναπόφευκτης μοίρας. Κάπως έτσι παραδόθηκε και ο ίδιος στο πολωνικό πεπρωμένο του, το οποίο θεωρούσε συνώνυμο της ευρωπαϊκής κουλτούρας και ταυτόχρονα μακριά από αυτή, λέγοντας πως η Πολωνία, ως «χώρα-πέρασμα, όπου η Ανατολή και η Δύση απορροφούν η μία τους κραδασμούς της άλλης», είναι ταυτόχρονα αυτή που έχει φτιαχτεί για να στραγγαλίζεται «από το τραύμα της απώλειας της ανεξαρτησίας των τοπικών μας δυστυχιών».

Διαπιστώσεις που ωφέλησαν τα μάλα τον ευρωπαϊκό στοχασμό, έστω και με αυτές τις δηλητηριώδεις δόσεις, που ήταν επαρκείς ώστε να βρεθεί το φάρμακο για μια καλύτερη θέαση της ευρωπαϊκής ηπείρου από ένα λιγότερο προνομιακό σημείο, όπως αυτό της Πολωνίας. Το είχε τονίσει με κάθε τρόπο ότι η αναθεώρηση της ευρωπαϊκής μορφής θα μπορούσε να επέλθει μόνο από εξωευρωπαϊκή θέση, από κει όπου τα πάντα φαίνονται ακόμα μη αποσαφηνισμένα. Ίσως γι' αυτό η σκέψη του, όπως αποκαλύφθηκε μέσα από αυτή την τελευταία του κατάθεση, τη Διαθήκη, είναι σήμερα πιο ωφέλιμη από ποτέ.

ΔΙΑΘΗΚΗ